

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

Lənkəran Dövlət Universiteti

Təsdiq edirəm
Tədrisin təşkili və təlim
texnologiyaları üzrə prorektor v.i.e:
 dos. Zaur Məmmədov
" " 2024-cü il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050810 – "Turizm işinin təşkili" A,B

Fakültə: "İqtisadiyyat və idarəetmə"

Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

I.Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: "İnsan resurslarının idarə edilməsi" İşçi tədris planı kafedranı 08. 01. 2024-cü il 05 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir.

Fənnin kodu:IPF-B15

Tədris ili: IV(2023-2024). Semestr: VIII

Tədris yükü cəmi:Ümumi:40 saat.Auditoriya yükü 15 saat- (10 s. mühazirə, 5 s.məşğələ)

Təhsilalma forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan

AKTS üzrə kredit: 4

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: Zamanov Fizuli Mirzəmməd oğlu i.ü.f.d.,dos.

Kafedranın hüquqi ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170-a

Məsləhət saati: II-V günlər: saat 12⁰⁰-13⁰⁰

E-mail ünvanı: fizuliz@list.ru

III.Tövsiyyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas

1. T.Ə.Quliyev, "İnsan resurslarının idarə edilməsi". Bakı- 2013. 828 s.
2. T.Q.Əliyev, S.T.Əliyev. İnsan resurslarının idarə edilməsi. Bakı,ADNA,2002. 303 s.
3. Muradov Ş.M. İnsan potensialı: əsas meyllər, reallıqlar, problemlər. Bakı,Elm,2004.
4. "Məşğulluq haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunu. Bakı,2002.
5. Бычкин В.Б. Организация и нормирования труда. М.,»Экономика»,2007

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün ilkin olaraq "Sosial sahələrin iqtisadiyyatı" "Karyera planlaşması", "Menecment" kimi fənlərin tədrisi zəruridir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda "İnsan resurslarının idarə edilməsi" və "Firmanın iqtisadiyyatı" fənlərinin tədrisinə ehtiyac vardır.

VI.Fənnin təsviri: İRİE bütün təşkilatlarla əlaqədar olan bir tədris və elmi fəndir. Bu fənnin başlıca məqsədi hər hansı bir təşkilatda, o cümlədən müəssisədə əməkdaşların fəaliyyətinin səmərəli təşkili və onlardan məqsədyönlü istifadə etməkdən ibarətdir. Bununla yanaşı. İRİE həm çoxcəhətli istehsal sistemləri, ünsürləri, həm də kompleks problemlərlə bağlıdır, təşkilat

və müəssisələrdə elə bir məsələ yoxdur ki, nəticə etibarilə insan resursları ilə əlaqədar olmasın.

Bütövlükdə, iqtisadiyyatın, iqtisadi problemlərin, o cümlədən insan resurslarının idarə edilməsi iqtisadi ədəbiyyatlarda və təcrübədə özünü doğrultmuş, sınaqdan çıxmış ümumi və xüsusi (konkret) iqtisadi və sosial məqsədlər və bu məqsədləri ifadə edən müvafiq göstəricilərlə əlaqədardır. Burada nəticə etibarilə həm iqtisadi və həm də sosial aspektli məsələlər, həm ümumi milli, həm də korporativ, şəxsi (fərdi) mənafeələr nəzərdə tutulur. İqtisadi səmərəlilikdə isə işçilərin fəaliyyətinin ayrı-ayrı təşkilatların qarşıya qoyduğu vəzifələrə uyğun gəlməsi, xərclərlə nəticələr arasındakı nisbət, əməyin səmərəliliyi meyarı, istehsal amillərinin, resursların sistemli effektivliyi başlıca yer tutur.

İnsan resurslarının idarə edilməsi məqsədi həmin problemin real vəziyyəti, bu problemin həlli üzrə müvafiq qərarların qəbul edilməsi ilə bağlıdır.

"İnsan resurslarının idarə edilməsi" fənninin öyrənilməsi nəticə etibarilə həm iqtisadi və həm də sosial aspektli məsələlər, həm ümumi milli, həm də korporativ, şəxsi (fərdi) mənafeələr nəzərdə tutulur. İqtisadi səmərəlilikdə isə işçilərin fəaliyyətinin ayrı-ayrı təşkilatların qarşıya qoyduğu vəzifələrə uyğun gəlməsi, xərclərlə nəticələr arasındakı nisbət, əməyin səmərəliliyi meyarı, istehsal amillərinin, resursların sistemli effektivliyi başlıca yer tutur. Əlbəttə, burada sosial effektivlik də mühüm əhəmiyyətə malikdir.

VII. Davamiyyətə qoyulan tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı (20%-dən çox) olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbənin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir: 50 bal semestr dövründə (o cümlədən 20 bal məşğələ dərslərində fəaliyyətə, 30 bal isə kollektiviumun nəticələrinə görə verilir), 50 bal isə imtahanda (hər bir bilet 5 sualdan ibarət olmaqla 10 balla qiymətləndirilir) toplayır.

Seminar ərzində minimum 3 dəfə kollokvium keçiriləcəkdir. Tələbə kollokviumda iştirak etmədikdə jurnalda 0(sıfır) bal qeyd olunur.

Qiymətləndirmə meyarları aşağıdakılardan ibarətdir:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal - suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı **17 bal**dan az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr dövründə tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Tələbənin yekun qiyməti imtahana qədər və imtahanda toplanmış ballar cəmlənməklə aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

Yekun qiymət qeyri-kafi olan tələbə kursu bitirməmiş sayılır və onu növbəti ildə həmin fənn üzrə dərslərdə iştirak etmək şərtilə yenidən verməlidir.

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülür.

X. Təqvim planı: Mühazirə 10 saat, seminar 5 saat, ümumi 15 saat.

№	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu	Mühazirə		Seminar	
		saat	tarix	saat	tarix
1	2	3	4	5	6
1.	Mövzu: 1. İnsan resurslarının idarə edilməsi fənninin mahiyyəti və məzmunu. Əhali. Əmək ehtiyatları və əmək potensialı, işçi qüvvəsinin təkrar istehsalı. İş qüvvəsinin təkrar istehsalının fazaları və onları tənzimləyən iqtisadi qanunlar sistemi Plan. 1. İdarəetmə anlayışı, müasir dövrdə onun əhəmiyyəti 2. İdarəetmənin obyekti, növləri və metodları 3. İdarəetmənin inkişaf dövrləri (mərhələləri) 4. İnsan resurslarının idarə edilməsinin əsas məsələləri 5. Əhali idarəetmə və elmi dərkətmənin obyekti kimi. Demografiya və iqtisadiyyat 6. Əhəlinin təkrar istehsalı və quruluşu 7. Əmək potensialı, əmək ehtiyatları, iqtisadi fəal və qeyri-fəal əhali 8. İşçi qüvvəsinin, əhəlinin təkrar istehsalının əsas xüsusiyyətləri, tarixi şərtləri. 9. Əmək ehtiyatları və onlardan istifadə 10. Əhəlinin miqrasiyası 11. "Əmək qabiliyyəti" və "iş qüvvəsi" anlayışlarının məzmunu 12. İş qüvvəsinin təkrar istehsalının fazaları 13. İş qüvvəsinin istehsalını və təkrar istehsalını tənzimləyən qanunlar sistemi 14. Xalq təsərrüfatının işçi qüvvəsilə təmin olunma mənbələri <i>Mənbə: [1;2;3;4]</i>	2		2	
	Mövzu: 2. Əmək bazarı və məşğulluq insan resurslarının reallaşmasının başlıca sferası kimi. İnsan "kapitalının"	2			

2.	mahiyyəti və və onun idarə edilməsi. Bilik, təhsil və innovasiyalı iqtisadiyyat Plan. 1. Məşğulluq, məşğulluğun dövlət siyasəti və məşğulluğun strukturu 2. Keçid dövründə məşğulluğun əsas meyilləri və məşğulluq prinsipləri 3. Məşğulluğun beynəlxalq standartlar üzrə təsnifatı və növləri 4. İşsizlik, onun formaları 5. ETT və işçi qüvvəsinin yenidən bölüşdürülməsi problemi 6. Əmək bazarının təhlili insan resurslarının idarə edilməsinin mühüm metodu kimi 7. Əmək bazarının tənzimlənməsi 8. İşgüzar sahibkarlıq - intellektual fəaliyyətin daşıyıcısı kimi 9. İntellektual mülkiyyət və onun formaları 10. İntellektual potensial: əmək fəaliyyətinin dəyişməsi qanunu 11. İnsan "kapitalının" kommersiyalaşması 12. İnsan "kapitalı", insan potensialı və işçi qüvvəsi 13. İntellekt və kreativlik 14. Bilik, təhsil və insan potensialına investisiya qoyuluşu 15. Ənənəvi baza, fasiləsiz təhsil və həyatın keyfiyyəti <i>Mənbə: [1;2;3;4]</i>				
3.	Mövzu: 3. İstehsalın səmərəliliyinin yüksəldilməsi və insan resursları. Heyətin əməyinin elmi təşkili. İnsan resurslarının idarə edilməsində əmək davranışı və əməyin motivləşdirilməsi Plan. 1. Bazar sistemi və əməyin səmərəliliyi 2. Əmək məhsuldarlığına təsir edən amillərin təsnifatı 3. Əmək məhsuldarlığının ölçülməsi üsulları, üstün və çatışmayan cəhətləri 4. İstehsal güclərindən istifadənin əmək məhsuldarlığına təsiri 5. Əmək intizamının möhkəmləndirilməsi və onun əmək məhsuldarlığına təsiri 6. İş vaxtından istifadə 7. Əməyin elmi təşkili anlayışı tarixi, istiqamətləri və səviyyəsi 8. ƏET sistemində əmək bölgüsü və əmək kooperasiyası 9. Mənafeələr və əmək fəaliyyəti 10. Əmək fəaliyyətinin motivləşdirilməsi 11. Əmək intizamı sosial hadisə kimi 12. Sosial nəzarət; mahiyyəti, əhəmiyyəti və növləri <i>Mənbə: [1;2;3;4;5]</i>	2		2	
	Mövzu: 4. İnsan resurslarının strateji planlaşdırılması və idarə edilməsi. Kadr siyasəti, kadrlarla aparılan iş və kadr strategiyası Plan. 1. Strateji menecment və insan resursları 2. İnsan resurslarının idarə edilməsi strategiyasının formalaşması	2			

4	3. Strateji tefekkür və gələcəyin idarə edilməsi 4. Müasir dövrün kadr siyasəti və iş üslubu 5. Əhalinin təhsil potensialı və kadr seçimi problemləri 6. Demokratiya və rəhbər işçinin iş üslubu 7. Şirkətlərin kadrla bağlı xərcləri və kadr auditı, kadr informasiyası 8. Karyera və onun idarə edilməsi. Kadrların rotasiyası 9. Kadrların formalaşmasında təşkilati struktur və onun layihələndirilməsi 10. Qiymətləndirmə və attestatsiya - kadrlarla aparılan işin başlıca atributu kimi 11. Yeni işçilərin işə qəbulu, testləşdirilməsi. seçilməsi, yerləşdirilməsi və öyrədilməsi 12. Təşkilat və müəssisələrə məsləhətçinin cəlb edilməsi və qiymətləndirilməsi <i>Mənbə: [1;2;3;4]</i>				
5.	Mövzu: 5. İnsan resurslarının idarə edilməsində kadrların peşə-ixtisas hazırlığı. Əməyin ödənilməsinin təşkili və idarə edilməsi. Münaqişələr. Münaqişəli situasiyalar və onların idarə edilməsi Plan. 1. Peşə meyli və peşə seçimi motivləri 2. Gənclərin peşə seçimi problemləri və əməyə uyğunlaşma 3. Fəhlə kadrlarının hazırlanması və ixtisasının artırılması sistemi 4. Kadr hazırlığında struktur dəyişikliklərinin nəzərə alınması 5. Peşə hazırlığı və işçinin əmək bazarında rəqabət qabiliyyəti 6. Əmək haqqının mahiyyəti, real əmək haqqı və real gəlir 7. Əmək haqqı - iş qüvvəsinin qiyməti kimi 8. Əmək məhsuldarlığı artımının əmək haqqının artımını qabaqlaması prinsipi 9. Fəhlələrin əməyinin ödənilməsinin forma və sistemləri 10. İnsan resurslarının idarə edilməsinin münaqişə problemləri 11. Müəssisədaxili münaqişələrin növləri və onların meydana çıxmasına təsir edən amillər 12. Əmək prosesində münaqişə situasiyası və onun həlli yolları 13. Münaqişə və sosial partnyorluq (tərəfdaşlıq) problemi 14. Ünsiyyət və kollektivin birliyi <i>Mənbə: [1;2;3;4]</i>	2		1	
	Cəmi:	10		5	

XI.Fənn üzrə tələblər: Tələbə fənninin öyrənilməsi nəticəsində bacarmalıdır:insan resurslarının axtarılması, seçilməsi, adaptasiyası və formalaşmasını; kadr nəzarəti və kadr planlaşdırılmasının həyata keçirilməsini;işçiləri motivasiyalı idarə etməni;insan resurslarının inkişafı proqramının hazırlanmasını; fəaliyyət zamanı əməkdaşlar arasında baş verən münaqişələri həll etməyi və vəziyyətə nəzarəti ələ almağı;insan resurslarının idarə olunmasının səmərəliliyinin qiymətləndirməsini.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- İnsan resurslarının idarə edilməsi fənninin mahiyyəti və məzmununu
- Əhali. Əmək ehtiyatları və əmək potensialı, işçi qüvvəsinin təkrar istehsalını
- İş qüvvəsinin təkrar istehsalının fazaları və onları tənzimləyən iqtisadi qanunlar sistemini
- İnsan resurslarının idarə edilməsində kadrların peşə-ixtisas hazırlığını.
- Əməyin ödənilməsinin təşkili və idarə edilməsini.
- Münaqişələr. Münaqişəli situasiyalar və onların idarə edilməsini
- İnsan resurslarının strateji planlaşdırılması və idarə edilməsini.
- Kadr siyasəti, kadrlarla aparılan iş və kadr strategiyasını

XIII. Tələbələrin fənn haqqında rəy və iradları:

XIV: Kollokvium sualları:

1. İdarəetmə anlayışı, müasir dövrdə onun əhəmiyyəti
2. İdarəetmənin obyekt, növləri və metodları
3. İdarəetmənin inkişaf dövrləri (mərhələləri)
4. Əmək bazarının tənzimlənməsi
5. Məşğulluq, məşğulluğun dövlət siyasəti və məşğulluğun strukturu
6. Əmək potensialı, əmək ehtiyatları, iqtisadi fəal və qeyri-fəal əhali
7. İşsizlik, onun formaları
8. Əhəlinin miqrasiyası
9. İş qüvvəsinin təkrar istehsalının fazaları
10. İş qüvvəsinin istehsalını və təkrar istehsalını tənzimləyən qanunlar sistemi

XV. İmtahan sualları:

1. İdarəetmə anlayışı, müasir dövrdə onun əhəmiyyəti
2. İdarəetmənin obyekt, növləri və metodları
3. İdarəetmənin inkişaf dövrləri (mərhələləri)
4. Əmək potensialı, əmək ehtiyatları, iqtisadi fəal və qeyri-fəal əhali
5. Əhəlinin miqrasiyası
6. İş qüvvəsinin təkrar istehsalının fazaları
7. İş qüvvəsinin istehsalını və təkrar istehsalını tənzimləyən qanunlar sistemi
8. Məşğulluq, məşğulluğun dövlət siyasəti və məşğulluğun strukturu
9. İşsizlik, onun formaları
10. Gənclərin peşə seçimi problemləri və əməyə uyğunlaşma
11. Əmək bazarının tənzimlənməsi
12. İntellektual mülkiyyət və onun formaları
13. Ənənəvi baza, fasiləsiz təhsil və həyatın keyfiyyəti
14. Əmək məhsuldarlığına təsir edən amillərin təsnifatı
15. Əmək intizamının möhkəmləndirilməsi və onun əmək məhsuldarlığına təsiri
16. İş vaxtından istifadə
17. Əməyin elmi təşkili anlayışı tarixi, istiqamətləri və səviyyəsi
18. Tələbat və əmək fəaliyyəti
19. Əmək fəaliyyətinin motivləşdirilməsi
20. İnsan resurslarının idarə edilməsi strategiyasının formalaşması
21. Müasir dövrün kadr siyasəti və iş üslubu
22. Əhəlinin təhsil potensialı və kadr seçimi problemləri
23. Demokratiya və rəhbər işçinin iş üslubu
24. Şirkətlərin kadrla bağlı xərcləri və kadr audit, kadr informasiyası

25. Karyera və onun idarə edilməsi. Kadrların rotatsiyası

"İnsan resurslarının idarə edilməsi" fənninin sillabusu 050810 –"Turizm işinin təşkili" ixtisasları üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir ("08. 01. 2024-cü il 05 sayılı protokol").

Kafedra müdiri:

dosent A.T.Əfəndiyeva

Fənn müəllimi:

dosent. F.M.Zamanov